

ἐδεμίαν, ὡς εἰμὴ ὄλωσ ὑπῆρχε, μνειάν
ἐποίησαν· καὶ ἐπήλυδάς τινας ἢ φυγάδας
καὶ ξένους τοῖς ῥεμένοις, ἐπῆραν καὶ ἐξύ-
μνησαν, ὡς πολυαρίθμους αὐτόχθονας· τῶν
δ' αὐτοχθόνων καὶ πολυαρίθμων ῥεμένων,
καὶ διὰ τῆτο πρωτευόντως λόγος ἀξίων, σχε-
δὸν ἕδεις λόγος παρ' αὐτοῖς, ὅτι μὴ πά-
ρεργον· καὶ τὸ πάρεργον αὐτὸ, ἔχ οἶον ἦν,
ἀλλ' οἶον ἢ ἐξημμένη καὶ ἐκκεκαυμένη ὑπὸ
τῆς δρασκομανίας φαντασία ἐζωγράφει,
παρίσεται. Ταύτη τοι καὶ προσεκτέον τῷ
τὰ ἀφορῶντα τὰς ὀρθοδόξους ῥεμένους, ὅποια
ποτ' ἂν ἦ, ὑπὸ λατίνων παραδοθέντα, ἀνα-
γνωσκόντι, καὶ εἰκάζειν δεῖ καὶ τεκμαιρε-
σθαι τὴν ἀλήθειαν, καὶ ταύτης, δι' ἐξημ-
μένην φαντασίαν λανθανέσης ἐνίοτε τὰς
λέγοντας, ἄπτεσθαι.

Νεγροβόδας.

Περὶ τὴν ἀρχὴν τῆς δεκάτης τετάρτης
ἐκατονταετηρέδος, ἀναμεταξὺ τῆς δεκάτης
καὶ τρισκαιδέκατης ἐνιαυτῆς (1310 καὶ 1313),
Ράδος ἢ Ράδελος, ὁ ἐπονομαζόμενος Νε-

γροβόδας, ἤγυν μέλας βοεβόδας, βοεβό-
δας τυγχάνων τῆς ἐν τοῖς ἄνω παρολτίοις
ρεμβνικῆς επικρατείας, ξενῆς ἕσης τῆς χώ-
ρας καὶ ὑπὸ κακῶν καὶ ἑτεροδρήσκων γει-
τόνων, ὁμοδρήσκων τοῖς μοαγγυόροις,
ἐνοχλόμενος, τῶν σάξων καὶ τῶν Τζέκλερ,
καὶ βλέπων ἑτέραν πολὺ κρείττω καὶ μείζω
καὶ αὐτῆ τῆ Ἀρδὲλ χώραν ἐν μεσημβρία
κειμένην, τῶν δυνατῶν ἐκεῖ ξένων σχεδὸν
ἐξαφανισθέντων, καὶ τῶν ἤδη ἀρχόντων
ὀσμύων μηδένα ἱκανόν οἱ ἀνδίσασθαι,
δυσχρησῆσης οἱ χώρας ἑτέραν εὐχρησῆσαν
ἀντικαταλλάξασθαι ἔγνω κἀκεῖσε μετανα-
στῆναι. Ἔοικε δὲ ὅτι μετοικήσας ἐν τοῖς
μεσημβρινοῖς, ὑποκείμενόν οἱ εἶχε καὶ τὸν
τόπον ὅθεν ἐξῆλθεν· ὅθεν καὶ ἡγεμῶν τῆ
ὀσμνικῆ ἀγρῆ καὶ δὲξ τῶν περὶ Ομλὰς καὶ
Φεγαράς ἐπωνομάζετο· ἀλλὰ ταῖς ἐπιγρα-
φαῖς καὶ ταῖς ἐπωνυμίαις πράγματα αἰ-
τεκμαίρεσθαι καὶ συμπεραίνειν καὶ ἀπο-
φαίνεσθαι ἐκ ἔρῳται· καταχρήσεις γὰρ καὶ
τέτων ἐποίεν καὶ ποιῆσι καὶ ποιήσασι πάν-
τως οἱ ἄνθρωποι, καὶ γελοῖως πάντα ἐνίοτε.

Απαίροντι δὲ ἐπὶ τῶν μεσημβρινῶν τῆ
 Φεγαράς τῷ Ράδω, συναπῆρον αὐτῷ πάν-
 τως καὶ οἱ ἐν ἀξιώμασι στρατηγικοῖς καὶ
 πολιτικοῖς, καὶ τῆς ὑπερορίας πάντως μέρος
 ἀξιόλογον καὶ πρότερον αὐτῷ ὑποκείμε-
 ρον ἦν· καὶ Ράδος ὁ μείζων καὶ δυνατώτε-
 ρος τῶν ρεμνικῶν βοεβοδῶν ἐτύγγανεν·
 ἄλλως γὰρ ἂν δυσχερῆς πάντη ἦν αὐτῷ καὶ
 ἡ εἰσβολὴ καὶ ἡ κατάκτησις, ἐτέρων πολ-
 λῶν ἐκεῖ βοεβοδῶν προὔπαρχόντων· Ἡδὴ
 γὰρ πρὸ χρόνου, ὅτε οἱ Δεστίδαι τῶν ἐντὸς
 Τισσῆ ἡγεμόνευον, οἱ ἐλεύθεροι ρεμῆνοι
 κτηματικοὶ μεσημβρινῶν τόπων τῆ Ἀρδὲλ
 ἐτύγγανον, καὶ τὸν Ρεμνικὸν ἀγρὸν ἀνε-
 ξάρτητον ἐκέκτηντο, καὶ τὸ βόρειον αὐτῆ
 μέρος, ἢ καὶ οἱ πλησιόχωροι ὑπονομοὶ τῷ
 Φεγαράς, πάντως φεγαρασικοῖς βόδαις
 ὑπέκειντο. Τοιοῦτό τι ἡμῖν δοκεῖ καὶ τῇ
 τῆ Μαραμὸς ἐλευθέρα ρεμνικῇ ἐπικρα-
 τεῖα συμβῆναι, ὃ ἐστὶν ἐκέκτητο καὶ αὕτη
 τὸ βόρειον τῆς Μολδόβης πολὺ πρότερον
 τῆς ἐπὶ τὸ ἀνατολικονότιον τῆ Δραγότζη
 μετανασάσεως. Τὰ βόρεια τοίνυν τῆ Ρε-

μυνικῆ ἀγρῆ Ράδω καὶ τοῖς πρὸ αὐτῆ βοε-
βόδαις ὑπήκοα ὄντα, τὴν τῆς ἡγεμονίας
μετάσασιν, καὶ παντὸς τῆ ρεμυνικῆ ἀγρῆ
κατάκτησιν ἠνκόλυναν.

Αἱ ἐλεύθεροι καὶ δυνατώτεραι ρεμυνι-
καὶ ἐπικράτειαι, πάντως καὶ σύστημα τέ-
λειον ἐκκλησιαστικὸν εἶχον· καὶ ὁ Ράδος
μεταδεῖς τὸν θρόνον, πάντως καὶ τὸν
ἐπίσκοπον ἢ μητροπολίτην τῆ Φεγαράς
συνεπηγάγετο· ῥᾶον γὰρ ἔτω κατὰ γνώ-
μην οἱ ἀπέβαινε τὸ ἐγχείρημα. Τινος δὲ
ἔνεκα ἔδεις λόγος τῶν κληρικῶν συζημάτων
τοῖς ἰσορικοῖς, ἔδ' ἡμεῖς ἔχομεν λέγειν.
εἰδὲ καὶ λέγειν τι ἀνάγκη, ἀπονέμομεν τὴν
σιωπὴν, τῆτο μὲν, ἀμαδεία καὶ σκαιᾶ
ἀδιαφορία τινῶν, οἷς ἔ φροντίς τὰ κατ' αὐ-
τῆς ἀναγράφειν ἢ τὰ γεγραμμένα φυλάτ-
τειν· καὶ ἡμῖν ἐδελήσασι πρὸ δύο ἡδη
ἐνιαυτῶν καὶ ἐπέκεινα, μαθεῖν τι τῶν ἀφο-
ρώντων τὸν κλῆρον καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ἡγε-
μονίας, διεγείραι τὴν φιλομάθειαν καὶ
κινῆσαι καὶ νικῆσαι τὴν ρεμυνικὴν νωδρό-
τητα, ὑπῆρξεν ἀδύνατον, καὶ ἐπομένως

ἔδεν παρ' αὐτῶν, τῶν ἀφορώντων αὐτὸς ἐμάδομεν· τῆτο δὲ, Δρησκομανία ἐτέρων, οἷς τὰ ὁμόφρονα, καὶ εὐτελῆ ὄντα, μεγάλα ἠξίωται λόγῳ, τὰ δ' ἑτερόφρονα, καὶ πολλὰ λόγῳ ἄξια ὄντα, περιεφρονήθησαν, ἢ ἑτεροίως πως παρεσάδησαν. Ράδος δὲ ὑποτάξας τὸν Ρεμνικὸν ἀγρὸν, τὸς ἐν αὐτῷ βοεβόδας ἀντισηῆναι βεληθέντας, βιασάμενος, καὶ ἐκκλησίας καὶ φρέρια καὶ μονασήρια καὶ ἀγορὰς κτισάμενος, καὶ μέλλον ἤδη ἀποδνήσκειν, τοῖς ἐπισκόποις καὶ ἄρχεσιν, ἐκλογῇ καὶ ψήφῳ ἐκ τῶν υἱῶν τῆ βοεβόδα, ἢ υἱῶ μὴ ὄντος, ἐκ τῶν ἀρχόντων, τὸν ἀξιώτερον ἀναγορεύειν ἡγεμόνα ἐπέταξε. Θανόντα δὲ αὐτὸν διεδέξατο ὁ υἱὸς Βλαῖκος. Οἱ λέγοντες ὅτι ὁ Ράδος προτροπῇ τῆς γυναικὸς αὐτῆ, δύο μονασήρια λατίνοις μοναχοῖς, ἀνεγείρατο, ἡμᾶς καὶ ἕκασον εὖ συλλογιζόμενον, πειδομένους ἐκ ἔχσει λέγοντες. ἔμενεν ἔδ' ὅτι παππόφρων ἢ σύζυγος τῆ Ράδος ἐτύγχανε.

Βασσαράβας δὲ Βλαῖκον διαδέχεται, καὶ Κάρολον τὸν μοαγγυόρων βασιλέα, ἐφ'

ἔδρμησαντα δυνάμει μεγάλη, φιλίαν καὶ εἰρήνην ἀναιτίως παραβαίνοντα, καὶ πλῆθος θρησκομανῶν μοναχῶν συνεπαγόμενον, μᾶλλον δὲ αὐτὸν ὑπ' ἐκείνων σύρθη ἀγόμενον, καὶ μηδενὶ τρόπῳ ἐξιλεωθῆναι καὶ διαλλαγῆναι θελήσαντα, νικᾷ ὀλοσχερῇ μάχην· καὶ ὄχειρα ἄδικον ἄρας, μόλις ξερειμονία λαθῶν τὸν νικήσαντα, διαφεύγει τὸν ἀμυνόμενον. Οἱ δὲ θεομανεῖς μοναχοὶ, ὡς αἴτιοι τῆ πολέμου, ἐπὶ ἐπικράτειαν, τὸν πάππαν μὴ γνωρίζουσαν, λυσσῶντες, ἀνηλεέςατα τὰς κεφαλὰς ῥοπαίοις ὑπὸ τῶν ῥεμένων παιόμενοι, ἐφονεύοντο. Βασσαράβαν δὲ Ἀλέξανδρός τις διαδέχεται, εἰμὴ Βασσαράβας αὐτὸς ἦν ὁ Ἀλέξανδρος. Τῆτον πάλιν ὁ υἱὸς αὐτῆ Βλάϊκος διαδέχεται, ὃς φοβηθεὶς τὸν Λεδέβικον μετὰ δυνάμεως μεγάλης ἐν Ἀρδὲλ παραγερόμενον, τὴν ἀρχηγεμονίαν αὐτῆ ἐγνώρισεν, ὡς φασι, μᾶλλον δὲ ὡς φλυαρῆσι, καὶ φόρον τακτὸν ἐτήσιον τελεῖν αὐτῷ ἐπηγγείλατο, ὡς καταφεύδονται.

Μετὰ δὲ χρόνον τινὰ Λεδέβικος, νομὸν

Μοαγγορίας τὸν ρεμβνικὸν ἀγρὸν ποιῆσαι βεβλόμενος, δυνάμει μεγάλη ἔρχεται· ἀποτυχῶν δὲ τῆ σκοπῆ, διαλλάττεται, καὶ τὰ πέραν τῆ Ολτε ὑψορέφει τῷ βοεβόδα, ἐφ' ᾧ τὸς ἐν τῷ Ρεμβνικῷ ἀγρῷ λατίνες τοῖς ρεβμένους μὴ ἐπηρεάζεσθαι, ὡς λέγῃσι, ἀπίδανα πάντα λέγοντες· τὰ γὰρ πέραν τῆ Ολτε πρὸ πολλῆ ἦσαν ρεμβνικοῖς βοεβόδοις ὑπήκοα· καὶ οἱ λατῖνοι ἔδενὸς ἐδέοντο ξένε προσάτε· δολοπρακτῆντες δὲ καὶ ἀνηρεμῆντες καὶ ἀσελγαίνοντες, καὶ τὸν κόσμον ὅλον συμπαπίζειν ἐδέλοντες, ὡς κακοὶ ξένοι, φιλοξενίαν καταπατῆντες, λίδοις ἀποβάλλεσθαι ἦσαν ἄξιοι· Εἰ δὲ Λεδέβικος εἰσέβαλε παρασπόνδως ἐς τὰ πέραν τῆ Ολτε, οἰκειοποιεῖσθαι τὰ ἀλλότρια, ἔδενά λόγον εἶχε, καὶ τοιαύταις παρασπόνδοις εἰσβολαῖς, τὰ τῆς κτηματικότητος δίκαια δεμελιῆν, καδαρειῖν ἐσι πᾶν κτηματικότητος δίκαιον· Οἱ μοναχοὶ λατῖνοι, φασὶ, πολλὰς ρεβμένε ἐς τὸ παπικὸν δόγμα ἐκ τῆ πατρῶε μετήνεγκον· Θῶμεν ἀληθὲς τὸ λεγόμενον· Ουκῆν ἔτω

προσφερόμενοι, ἀνηρεμῆντες καὶ τῇ Δρησ-
κείᾳ τῆ τῶπα, ξένοι ὄντες, ἐπιβλεύοντες,
κατὰ ῥεμῆνων ἔπειτα προσανακλαιόμενοι,
ἐκ ἡσχύνοντο; Σωφρονῆντες οἱ ῥεμῆνοι
καὶ τῆς κοινῆς ἐπιμελόμενοι ἡσυχίας, πα-
ρομοίς σκανδαλοποιῆς καὶ ταραχοποιῆς
ἄνδρῶπες, λίθοις τῆς χώρας ἐξελάσαι
ᾧφειλον. Ἀλλὰ τοιαύτας προφανεῖς ψευ-
δολογίας ἐξερευγόμενοι ἐκ ἡσχύνθησαν;
Ἔπειτα πῶς οἱ παῖδες ἐκείνων, οἵπερ τὰς κε-
φαλὰς τῶν παρομοίων μοναχῶν ῥοπάλοις
κατέαξαν καὶ συνέτριψαν, τὴν ἀξιόποιον
αὐθάδειαν τῶν φιλοδορῦβων τέτων ξένων
παρέβλεψαν; Ἐγὼ δὲ θαυμάζω ὁρῶν σοφῆς
καὶ σεβασμῆς διὰ παιδείαν ἄνδρας μὴ
παύοντας ἐπαναλαμβάνειν, καὶ λόγῳ ἀξιῶν
τοιαύτας προφανεῖς ψευδολογίας, σιωπῆς
πάσης καὶ μὴν καὶ ἀποστροφῆς ἀξίας ὡς
καταισχυνέσας τὸν ἄνθρωπον. Ὁ πάππας
τὴν προθυμίαν καὶ τὸν ζῆλον αὐτῶν πυ-
δόμενος, ὡς καλῆς οἱ ερατιώτας, καὶ πρὸς
τῆς κοσμοχικῆς καὶ λαμικῆς σκοπῆς ἄριστα
βαδίζοντας, πρῆνομίους καὶ προβιβασμοῖς

ἀντημείψατο, ἐξάπτων αὐτῶν ἕως τὸ φιλοσκάνδαλον καὶ φιλοδόρυβον.

Μπόγδανος βοεβόδας.

Ἦδη δὲ τῶν τῆ Ῥουμανικῆ ἀγρῆ ἡγεμόνων μετὰ κλέεσ ἡγεμονευόντων, Μπόγδανος ἕτερος ῥουμανικός βοεβόδας τῆς περι Τισσὸν ἀρχόμενον ἐπικρατείας· εἶδομεν γὰρ καὶ ῥουμανικὴν ἐπικράτειαν πρὸ πολλῆ ἰδρυμένην, καὶ πρὸς ἀλκὴν καὶ ἄμυναν τῆς ἀνδρείας καὶ τόξων εὖ εἰδύτας οἰκήτορας, κατὰ κερμάτων καὶ καγγάρων, πάντως καὶ κατὰ μοαγγυόρων προδύμως τρέπεσθαι· Μπόγδανος, λέγω, ἐκ ταύτης τῆς ῥουμανικῆς ἐλευθέρας ἐπικρατείας ὀρμῶν, καὶ ἐν τῷ δυτικοβορείῳ τῆς Μολδοβησ τὴν μικρὰν ἀποικίαν ἰδρύσας· ἐκ γὰρ τριακοσίων ἀνδρώπων συνίσασθαι λέγουσιν, ἕτεροι δὲ καὶ τὸν μικρὸν τῆτον ἀριθμὸν, πολὺ μείονα εἶναι βέλονται, ἐντὸς ὀλίγου τὴν ἀρχὴν αὐτῆ ἐπὶ πολὺ ἐξέτεινεν· ἡ γῶρα γὰρ εὖφορος ἦν, καὶ παντοδαποὶ ξένοι διὰ τῆτο τῷ Μπογδάνῳ προσήρ-

χοιτο, ὡς τινες ὑπερικοψία παντελεῖ και ἀκρισία χυδαία, ἡ κακοηθεία μεγάλη λέγασιν, ὧν, τοῖς λεγομένοις ἀκακία και ἀπανουργία ἀγροικῆ, και πλείονι τινι ἢ τοιούτοις ἀντηγῶν και ὁ Καντεμῖρ, λανθάκει βάζων παντάπασιν ἀνεμώλια, και ὑπογράφων και ψευδομαρτυρῶν κατ' ἑαυτῆ ὁ πολὺγλωσσος. Ἡδὴ ἔν ὁ Μπόγδανος ταῖς τῶν παντοδαπῶν συγκλύδων, προσχωρήσει δυνατὸς ὧν, και σύστημα ἀρχῆς ἔχων, πολλὰ μέρη τῆς Κεμανίας ὑπέταξε, και τὰς κερμάνες τὰς καταμείναντας ὑπηκόους ἐποίησε, και τὴν ἀρχηγεμονίαν ἐν τῷ τόπῳ τῆ βασιλέως τῶν μοαγγυόρων γνωρίζειν ἐκ ἡδελεν. Ὁ δὲ δυνάμει μεγάλη ἰκόμενος, και ἀντίστασιν μεγάλην εὐρών, τῶν νέων κατοίκων δαδράλαιότερων ἡδὴ γενομένων, και ὑπὲρ τῆς νέας πατρίδος κράτις ἀμυνομένων, ὀπισθορμαῖν ἠναγκάσθη, μηδὲν ἄλλο διαπραξάμενος, ὡς φασιν, ἢ τὴν ἀρχηγεμονίαν τῆ ἔδνης και φόρον τακτὸν ἐτήσιον, και ἔτω συγκατανεύσας αὐτοῖς πολιτείαν αὐτόνομον. Ταῦτα πάντα

πάντως πάντη ἀπίθανα, τινὰ δὲ καὶ πλεον
τι ἢ ἀπίθανα, λῆρος αἰτύχημα· ὅθεν καὶ
ἀποστροφῆς μὲν πολλῆς, ἐπιστροφῆς δὲ ὕδ'
ὀλίγης τυγάνει ἄξια.

Ἡ τῷ Θεῷ καταπολεμηθεῖσα ἐπι-
κράτεια, ὡς λέγεται, ἢ παρὰ τὰς πηγὰς τῆ
Τισσῆ κειμένη, σύμμαχος δὲ μᾶλλον ἢ
ὑπὲρθεός τε ὑπάρχουσα, συνίστατο ἐκ
τῶν πρὸς τὸ βύρειον τῆ Ἀρδὲλ καὶ τῶν
περὶ Τισσὸν ἀρχόμενον τόπων, ὅπερ τὰ
πλάσια τῶν μοαγγυόρων χρυσεῖα μέχρι τῆ
νῦν ὁρύττεται, καὶ τὸ περίφημον τοῖς
μολδοβάνοις Μαραμὸς κεῖται. Ἀλλ' ἴσως
ἢ θρυλλεμένη ἦτα τῆ βοεβόδα, πλάσμα
ἐστίν, ὥσπερ καὶ πολλὰ ἄλλα, χαμερπῶν
συγγραφέων κολακείας μᾶλλον ἢ ἀληθείας
φίλων, ἢ Θεῷ ἤρωι τότε ὄντι καὶ οἱ ῥε-
μῆνοι τῷ καιρῷ ἐνδόντες, καὶ τινος καὶ τῆ
χρυσῆ μεταδόντες, σύμμαχοι καὶ φίλοι
αὐτῷ ἐγένοντο. Τινὲς λέγουσιν ὅτι οἱ πε-
ριτίσσιοι ῥεμῆνοι, ἐν τῇ δωδεκάτῃ ἑκατον-
ταετηρίδι ἐς τὸ ἀνατολικονότιον μετανέ-
σησαν· ἔτσι παραγόμενοι πάντως, τοιαῦτα

λέγειν προήχθησαν, ἔκτασιν ἀρχῆς πρὸς μέλαιναν Κεμανίαν, ἐκλαβόντες μετάδεσιν· ἔοικε γὰρ ὅτι πολὺ πρότερον οἱ περιτίσσιοι ῥεμῆνοι τὴν ἀρχὴν αὐτῶν πρὸς τὰς ὑπονομὰς Σετζιάβαν καὶ Τζιαρναύτζ ἐξετάκεσαν· οἱ δὲ βοεβόδαι ἐν τοῖς περὶ τὸν Τισσὸν ἔμενον μέχρι τῆς μέσης τῆς δεκάτης τετάρτης ἑκατονταετηρίδος, καὶ τηνικαῦτα μετανέστησαν, ἐνοχλῆμενοι ἴσως ἐκεῖ ὑπὸ τῶν ἑτεροδρήσκων καὶ πιεζόμενοι καὶ ὅλως δυσχρηστέμενοι, ὥσπερ καὶ οἱ παρόλτιοι ῥεμῆνοι, καὶ βλέποντες καὶ κερμάνας ταπεινωθέντας παντάπασι, καὶ τὰς νογάδας ταῖς ἐπδρομαῖς καὶ ταῖς πρὸς βεργάρους συμπλοκαῖς ἐκπονηθέντας. Μετανέστησαν δὲ οἱ βοεβόδαι σύστημα ἀρχῆς ἔχοντες καὶ δυνάμεις ἱκανὰς, ἵνα ἔχοιεν τὰς ἀντισησομένους ἐκεῖ ῥεμνοκερμάνους καὶ νογάδας ἐκβιάσασθαι· ἔ γὰρ ἦν ἔρημος ἡ χώρα, ὥς τινες ἀπλύστερον ἢ κακοηδέστερον ᾤήθησαν.

Ταῦτα πολὺ πιθανότερα καὶ τῇ ἀληθείᾳ πολὺ πλησιέστερα, ἢ ἅπερ οἱ

λατῖνοι καὶ ἕτεροι τέτρες μεταφράζοντες
ἐξέδωκαν, ἐξευτελίζειν τὰ ῥεμένων ἄει πει-
ρώμενοι καὶ χαμαὶ ἐς κολακείαν ἔρποντες·
ἐβέλοντο γάρ ὡς φυγάδας ὑπηκόους μοαγ-
γύρων δεῖξαι καὶ παρασηῆσαι τὰς ῥεμένους,
καὶ κατ' αὐτῶν μὴ βελομένων τῷ πάππῳ
προσχωρῆσαι, καὶ τῆς καδύλης καὶ παλαιᾶς
ἀποσχισθῆναι ἐκκλησίας, ἐξεμαίνοντο καὶ
ἐλύσσω. Μήτις ἡμῖν Ουρέκην, μηδὲ μὴν
Μυρόνην προβαλλέσσω, οἳ τινες καὶ ἔτοι-
εῖδοτες, ὁ μὲν Ουρέκη τὴν λατινικὴν γλῶσ-
σαν, ὁ δ' ἕτερος τὴν πολσικὴν, πολλὰ
ἡμῶν ἐξ ἀπλότητος καὶ ἀγνοίας ἀκάκως
πάντη καὶ ἀπανέργως κατεψεύσαντο, ἐτέ-
ροις πιζεύοντες. Εἰ δὲ καὶ αὐτοὶ οἱ μολ-
δοβάνοι τῆς τῶν προγόνων λαμπρότητος
ἄξιόν τι λέγειν, ὡς περὶ δὴ καὶ δεικνύειν ἐκ
ἔχουσιν, ἐκτὸς κυνὸς πνιγομένης καὶ βονάσε
κτεινομένης, τῶν οἴκτε μᾶλλον ἢ λόγε
ἀξίων, τῶν ἀξίων λόγε παραβλεπομένων,
μεμπτέον τῷ χρόνῳ, τέτρω τὴν πολλῆς
μομφῆς ἀξίαν σιωπὴν ἀπονέμοντας. Τί
δὲ καὶ τὰς τὸν ἡμέτερον Ράδον καὶ Δρα-

Εε

γόττην εὐγενεῖς μοαγγυόρας λέγοντας εἶναι, ὀνομασεόν; φλυάρας καὶ ψεύσας ἀναιδεῖς, κομποῤῥημόνως τὰ ἑαυτῶν ἐπαίροντας, καὶ τὰ ἑτέρων ἐξευτελίζοντας, καὶ τὴν ἱερὰν ἀσεβῶς καταπατῆντας ἀλήθειαν· ἡ χυδαῖες διηγητᾶς καὶ τῷ ὄντι συρφετολόγες· καὶ συντακτεοὶ οἱ τοιῶτοι ἑτέροις συρφετολόγοις, τοῖς τὰς βεργάρους κρέατα ἵππων καταβιβρεώσκειν νῦν, ἐν ταῖς ἀδλίαις αὐτῶν συρφετολογίαις ἐκδιδῶσιν. Ἱστορικὸς καὶ γεωγράφος ὀνομάζειν τὰς οἰκτρὰς τέττες, νῆ τὴν ἀλήθειαν, βεβηλῆν ἐς τὰ τῆς ἰσορίας καὶ γεωγραφίας ἱερὰ ὀνόματα.

Μπόγδανος ἔν πρώτος διὰ τὰς προειρημένας αἰτίας, ὀρμήσας ἐκ τῶν περὶ Τισσὸν ἀρχόμενον τόπων, πρὸς τὸ ἔϋον τῆς Ρεμβνίας ἵκετο, οὔτε τριακόσιοι ἄνδρες, οἱ ἄνω πρὸ τῶν ποταμῶν Μολδόβης ἢ Σατζιάβης φανέντες πρώτον, ἢ τροφυλακῆ πάντως τῆ Μπογδάνη ἢ τῆ νίῃ αὐτῷ Δραγόττη ἐτύγγανον. Οὕτω Δραγόττης μετὰ στρατιᾶς ἀξιωμαχὸς ἰκόμενος, τὰς τε πολυαρχεμένους ῥεμένους βία ἢ παιδοῖ πρὸς

ἑαυτὸν ῥαδίως εἵλκυσε, καὶ τὰς κερμάνας
 καὶ νογάδας, ἐξασθενήσαντας μὲν ἤδη, ἀν-
 τιστῆναι δὲ ἔτι δυναμένους, ἐξελθεῖν τῆς χώρας
 ἢ ὑποταγῆναι ἠνάγκασε, καὶ ἐντὸς ὀλίγου
 τῆς μελαίνης Κεμανίας, αὐτὸς ἢ ὁ μετ'
 αὐτὸν, κύριος ἐγένετο. Ἀ δὲ ἕτεροι ἰσο-
 ρῆσι, κινδυνεύουσι μῦθοι εἶναι, τοῖς ἐν τοῖς
 πρὸ τῆς ἑλληνικῆς ἰσορίας χρόνοις συμβαί-
 νουσιν, ἑοικότες. Δραγότζης ἔκ ἔρημον
 τὴν χώραν ἐκτίσατο, μᾶλλον δὲ ἔρημον
 πασπισῶν, οἰκισμένην δὲ μέχρι τῆς Πόντε
 ὑπὸ πολλῶν ῥεμῆνων ὀπαδῶν τῆς παλαιῆς
 καὶ καδὸλης δόγματος· οἷτε σύμμαχοι τῷ
 αὐτοκράτορι Μανβήλ τὴν Βασσαραβίαν
 ὄκην, καὶ νῦν ἔτι ἐν ταύτῃ ῥεμῆνοι ἐκ πα-
 λαιῆς κάτοικοι εἰσί· πλείους ἔτι ἐπὶ κερμά-
 νων, καὶ τῶν ἐπιλοίπων προτέρων ἐδνῶν
 ἦσαν, καὶ λέγειν τι ἐς ἀπόδειξιν, ἔδὲ και-
 ρὸς, ἔδὲ θέλησις, ὡς περιττολογία τῆς πρά-
 γματος ὄντος τοῖς νενεχέσιν ἀναγινώ-
 σκουσιν.

Ἀλλὰ γὰρ καὶ πολλῶ ὕσερον, καὶ συγ-
 χρόνως τῷ Δραγότζη, εἰ μὴ μῦθοι λατινι-

κοὶ πάντα τὰ λεγόμενα εἶεν. *Αυδέβικος*, ὡς φασί, βασιλεὺς *μοαγγυόρων*, ὁ περὶ τὸν τεσσαρακοσὸν δεύτερον ἐνιαυτὸν τῆς δεκάτης ἑκατονταετηρίδος, βασιλεύειν ἀρξάμενος, καὶ ἐπομένως περὶ δώδεκα ἐνιαυτὸς πρὸ τῆς ἐς τὴν μέλαιναν *Κεμανίαν* ἐσβολῆς τῷ *Δραγότηζι*, μετὰ μεγάλῃ στρατῷ ἐσέβαλεν ἐς τὴν *Κεμανίαν*, τιμωρήσων, ὡς ἔλεγε, τοῖς μάρτυσι, καὶ τὸ νεώτερον δόγμα, τὸν παπισμὸν, ἐγκεντριῶν τῇ χώρᾳ, λόχως ὅλως ἐπι τέτῳ *Σεομανῶν* ἐπαγόμενος, μᾶλλον δὲ, φοράδην ὑπ' αὐτῶν κομιζόμενος, ἢ κημῶ συρόμενος. *Οκῆν* ἢ μέλαινα τότε *Κεμανία* ἔρημος κατοίκων ἔκιν ἦν· ἔ γὰρ ἂν εἶπερ, μεγάλῃ στρατῷ ἐδέησε τῷ *Αυδεβίκῳ*, ἔμενεν ἔδὲ τῆς παρουσίας αὐτῷ, διὰ στρατηγῶ ῥᾶσα τὸ σκοπέμενον διαπράξασθαι δυναμένῃ. *Οἱ δὲ μάρτυρες* αὐτοὶ μοναχοὶ λατῖνοι ἦσαν ἐκτόπως *Σεομανεῖς* καὶ κακόζηλοι καὶ κακοήθεις, μινორῖται καλέμενοι, ἐν τῷ *Σιρέτη* πόλει παρὰ τὸν ὀμώνυμον ποταμὸν ἰδρυμένοι, ἔς οἱ ἐγγώριοι *κεμάνοι* καὶ ῥεμῆνοι ἀπειροκα-

κῆντες δεξάμενοι αὐτὲς, τέλος, ὡς τῆς τῆ
τόπῃ δρασκείας ἐπιβέβηκε, καὶ ἀναφανδὸν
πολεμίαις, καὶ ἐπομένως σκανδαλοποιῖαις,
φιλοδορούβαις καὶ ταραχοποιῖαις ἐπικινδύναις,
καὶ διὰ ταῦτα ἄνυποίβαις, ἀποδυσπετήσαν-
τες, ποιναῖς ἀξίαις καθυποβεβλήκεσαν,
καθ' ὃν ἠβελήθησαν τρόπον, ἢ καθ' ὃν
ἠδυνήθησαν.

Αφικόμενος ἔν ὃ Λεδέβικος, καὶ μη-
δένα τὸν ἀνδισάμενον ἔχων, ἐν πενήκοντα
ἡμέραις, εἴκοσι μυριάδας κατοίκων ἐβά-
πτισε, καὶ τὲς μυροίτας τὸ παππάρεςον
τῆτο ἔργον τῷ ἑαυτῶν τάγματι ἀπονέμον-
τας καὶ προσάπτοντας, μεγάλως ὃ πάππας
ἀντήμειψεν. Οὐ μύδοις ἐοικότα δοκεῖ τὰ
λέγόμενα; Τέτοις γεμῆν καὶ μύδοις ἔσι,
καὶ πολλοῖς ἄλλοις σὺν λόγῳ τεκμαίροιτ'
ἄντις, ὅτι ἡ μέλαινα Κεμανία πολυάνδρω-
πος ἦν, σερήσει δὲ ἀξιολόγῃς πολιτεύματος
διὰ τὰς προσυμβάσας ἐπιδρομαῖς, κακῶς
ἀρχόμενοι οἱ κάτοικοι καὶ πολυαρχέμενοι,
εἰ ἀληθῆς ἢ τῆ Λεδεβικῆ εἰσβολῇ, ποιῆσαι
ἐκ ἠδύναντο ἀντίσασιν ἀξιόχρεων· ἔ γὰρ

ικανή, ἐδ' ἐπιτηδεῖα ἢ πολυάνδρωπος χώρα
ἐς ἀντίσασιν καὶ ἐς ἄμυναν, ἀλλ' ἢ καλῶς
ὑρχομένη καὶ ἄριστα διοικεμένη καὶ πολι-
τευομένη. Ο ἄριθμὸς τῶν βαπτισθέντων
πολύ τῇ ἀληθείας ἀνώτερος· ἀλλ' ἔσω καὶ
τὸ δεκατημόριον· καὶ ἔτι πάλιν πολυά-
ριθμοι οἱ κάτοικοι τῆς χώρας· πολλοση-
μόριον γὰρ πάντως αὐτῶν ἐβαπτίσθη· ἐξό-
μωσις γὰρ δρασκείας καὶ ἐνὸς μόνου ἀνδρώ-
πε, ἢ ῥάδιον ἐσιν, ἐδ' ὀλιγοχρόνιον, ἐχ-
ὄπως καὶ μυριάδων ὄλων ἀνδρώπων.

Ἀλλ' οἱ ἀναιδεῖς δεομανεῖς, τῆτο μὲν,
σφάλλουν κακοήδως τὰς ἄλλας βεβλόμενοι,
ἵνα τῇ τῶν μολδοβάνων τάχα ἐς τὸ σφέτε-
ρον δόγμα, τὸν νεωτερισμὸν, ῥαδία προ-
σχωρήσει, καὶ ἐκεῖνοι, ὡς ἀπόδειξιν ἀλη-
θείας ταύτην ἐκλαμβάνοντες, ῥᾶστα καὶ
αὐτοὶ ὀπαδοὶ σφῶν ὑπὸ σφῶν σφαλλόμενοι
γένοντο· τῆτο δε, ἵνα καὶ τῷ σφῶν ἡγε-
μόνι πρὸς ἀρέσκειαν καὶ ἡδιστα πράττειν
τάχα, φαινόμενοι, προνόμια καὶ προβι-
βασμὸς ἐξ αὐτῶ ἐκβιάσωνται, ῥᾶστα ἐκ μι-
κρῶν πάντη, καὶ ἐκ μηδόλως ὑπαρξάντων

ἐνίοτε, ἐπολλαπλασίαζον καὶ ἔπλαττον μεγάλας ἀριδίας, τὴν ἱερὰν ἀσεβῶς καταπατῆντες ἀλήθειαν, αἰὶ καταψευδόμενοι καὶ καταφλυαρῆντες ἡμῶν ἀναιδέστατα. Οὐκῆν καὶ πυρὶ καὶ ξίφει ὁ Δεύληπτος Δεδέβικος εὐαγγελικῶς πάντως ἐχρήσατο· οἷτε δεοσεβεῖς, ὑπηρέται καὶ αὐτοὶ ἦσαν τῆ ἱερῆ πυρὸς τέττα προδυσμότετοι· ἄλλως γὰρ ἂν, ἔδὲ τὸ πολλοσημόριον τῶν λεγομένων βαπτισθῆναι, ἐβαπτίσθη.

Πάντως καὶ ἐπίσκοπος μένει τῶν προσηλύτων καὶ στρατηγὸς τῆ νέε κτήματος φύλαξ. Ἀλλὰ πῆ ἦν αὐτὸς, ὅτε Δραγότσης πρῶτον ἐφάνη. Τίνος δὲ ἔτι ἔνεκα ὁ Δρησκομανῆς Δεδέβικος καὶ ὁ Δρησκύληπτος Κάρολος ὁ πατήρ αὐτῆ, τῆς ἐν Ἀρδὲλ καὶ Μπανὰτ καὶ Γύλα ῥεμένεε, ὀρδοδόξεε ὄνταε, παρέβλεπον, καὶ μόνον τῆς ἐν τῇ ἐῶα καὶ μεσημβρινῇ Ρεμενία ἀκείν ἐκ ἡνέχοντο; Ἐτεροῖα πάντα, φίλε, παρὰ τὰ πράγματα τὰ λεγόμενα. Οὐμενεε, ἔδὲ πλείεε τῶν ῥεμένων τῆς ἀναμεμυγμένεε αὐτοῖε κειάνεε καὶ νογάδαε ἡγητέον· ἔδὲ γὰρ

ἔδὲ τὰ πολυάριθμα στρατεύματα, εὐδὺς
συσαδείσης τῆς ἀρχῆς, ἐξ ἀλλοδαπῆς ξενο-
λογεῖσθαι οἶεσθαι δεῖ, ὡς ὁ νεώτερος Κτη-
σίας, ὁ Καντεμίρ ἐν τῷ περὶ Μολδόβης
αὐτῆ πονήματι βέλεται· ἔδ' ἀπὸ γῆς, ὡς-
περ μύκητες, τοσαῦτα στρατεύματα ἠγη-
τέον ἀναφύεσθαι.

Λαδβίκος ὁ βασιλεὺς τῶν μοαγγυόρων
ἀρχὴν νέαν συσαδεῖναι πυδόμενος ἐντὸς τῆ
Τύρα, καὶ ὅσα τοῖς κειμένοις πρότερον,
καὶ τὰ ἐπέκεινα τῆ Βόλγα καὶ Ιαῖκ πάντως,
ἐξοικειοποιούμενος, φιλοδοξίας καὶ καὶ πλεο-
νεξίας ὄρια τῶν ἀνδρώπων σπανίως τιδε-
μένων, εὐδὺς μετὰ δυνάμεως μεγάλης στρα-
τεύει ἐπὶ Μολδόβαν· (δευτέρα αὕτη ἐκστρα-
τεία τῆ Λαδβίκου ἐπὶ Μολδόβαν,) ἔτω γὰρ
ἡ μέλαινα Κεμανία μετωνομάσθη· καὶ
πάσχει ἴσως καὶ ἔτος, ἃ καὶ ὁ πατὴρ αὐτῆ
ἐπεπόνθει ἐν τῷ Ρεμενικῷ ἀγρῷ· ἀλλ' ἔχ,
ὡς περ λέγουσι, διαπραξάμενος δὲ μηδὲν
ἄλλο, ἢ ἀρχηγεμονίαν Μολδόβης, καὶ
φόρον τακτὸν ἐτήσιον, καὶ συστρατείαν αὐ-
τῷ πολεμῶντι, καὶ ἐπιτρέψας ἔτος αὐτοῖς